

*Библиотека
за етене*

Артър Конън Доил

НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС

Разкази

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Артур Конан Дойл, НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС
(Сборник разкази), 256 стр.
Поредица БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ
Превод: Таня Балова

Артур Конан Дойл (1859–1930) е известен в цял свят като създател на гениалния детектив Шерлок Холмс и неговия верен спътник доктор Уотсън. Въпреки това, самият писател не обича своя герой и смята за по-добри историко-приключенските си произведения. В колекцията разкази, събрани в това издание, са включени именно такива творби, сред които и някои рядко публикувани. В своите разкази писателят засяга три особено любими теми: английската история, отношенията между господата джентълмени и тайната, която чака да бъде разкрита. Неговите разкази притежават всички достойнства на първокласната белетристика: богата измислица, безупречна интрига, точен и лек начин на представяне. Между другото, Конан Дойл е бил посветен в рицарско звание, но не за литературните си заслуги, а за службата си като военен лекар в годините на англо-бурската война. На надгробната му плоча е гравирано рицарското мото – „Твърд като стомана, точен като острие“.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbg.com отстъпка 20%**

© Предпечатна подготовка Паритет ООД

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-412-8

Артур Конан

ДОЙЛ

(1859–1930)

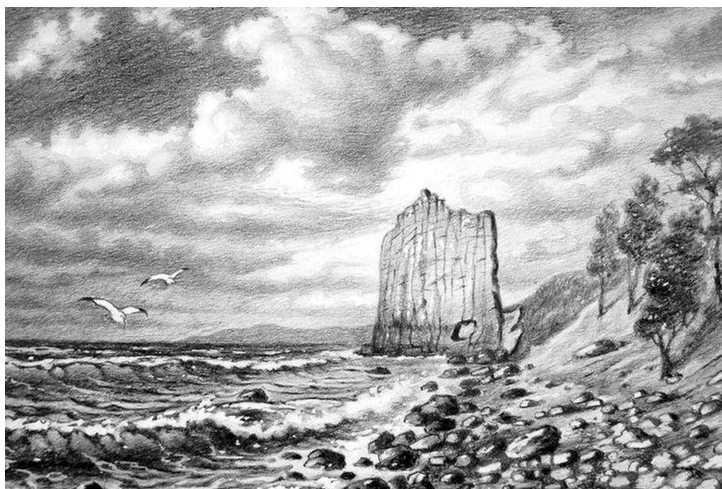
ИЗДАДЕНИ В „БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ“

1. **Александър Куприн** – ДУЕЛ
2. **Рафаело Джованьоли** – СПАРТАК
3. **Ал. Куприн; А. Чехов; Ъ. Т. Ситън; Дж. Лондон; Вл. Дуров; Фр. Б. Харт; Ив. Тургенев** – КОТКАТА ОТ КРАЙНИЯ КВАРТАЛ/РАЗКАЗИ ЗА ЖИВОТНИ
4. **Александър Дюма** – КАВАЛЕРЪТ Д'АРМАНТАЛ
5. **ПРИКАЗКИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ – ЧУДНА ОГЪРЛИЦА**
6. **Ърнест Томпсън-Ситън; Николай Гарин-Михайловски** – ПОВЕСТИ ЗА ДЕЦА
7. **Александър Куприн** – БЯЛАТА АКАЦИЯ
8. **Майн Рид** – КВАРТЕРОНКАТА
9. **Януш Корчак** – КРАЛ МАТИУШ ПЪРВИ
10. **Н. Гогол, Л. Толстой, А. Пушкин, Ф. Достоевски** – ПОВЕСТИ ОТ РУСКИТЕ КЛАСИЦИ
11. **Лев Толстой** – ХАДЖИ МУРАТ. СЕВАСТОПОЛСКИ РАЗКАЗИ
12. **Иван Тургенев** – ПРОЛЕТНИ ВОДИ. АСЯ
13. **Йенс Петер Якобсен** – НИЛС ЛЮНЕ
14. **Оноре дьо Балзак** – ЕДНА ТЪМНА АФЕРА
15. **Сигрид Унсет** – СЪРЦЕТО НА ЙЕНИ
16. **Джек Лондон** – ЗВЕЗДЕН СКИТНИК ИЛИ УСМИРИТЕЛНА РИЗА
17. **Антон Чехов** – ЖИВОТЪТ Е ПРЕКРАСЕН!
18. **Фьодор М. Достоевски** – ИГРАЧЪТ НА РУЛЕТКА
19. **Н. Гогол; А. Н. Островски** – ВЕЛИКИ РУСКИ ДРАМАТУРЗИ
20. **Алексей Толстой** – ПОВЕСТИ И РАЗКАЗИ
21. **Александър Пушкин** – КАПИТАНСКАТА ДЪЩЕРЯ, ДУБРОВСКИ
22. **Артър Конан Дойл** – НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС
23. **Джек Лондон** – СИН НА СЛЪНЦЕТО

Съдържание

Среднощен гост	7
<i>Our Midnight Visitor, 1891</i>	
Диамантът на раздора	44
<i>The Stone of Boxmans Drift, 1887</i>	
Ветеранът	71
<i>That Veteran, 1882</i>	
Гласът на науката	91
<i>The Voice of Science, 1891</i>	
Изповед	102
<i>The Confession, 1898</i>	
Самотната къщичка	113
<i>The Lonely Hampshire Cottage, 1885</i>	
Краят на Джон Хоукър „Дявола“	130
<i>The End of Devil Hawker, 1930</i>	
Разказът на един файтонджия	174
<i>The Cabman's Story: the Mysteries of a London, 1884</i>	
Да стигнеш навреме	186
<i>A Sordid Affair, 1891</i>	
Спомените на капитан Уилки	201
<i>The Recollections of Captain Wilkie, 1895</i>	
Скандал в полка	223
<i>A Regimental Scandal, 1892</i>	
Църковното списание	237
<i>The Parish Magazine, 1930</i>	

СРЕДНОЩЕН ГОСТ

През февруари 1891 година е публикуван разказът „Среднощен гост“ (Our Midnight Visitor), чрез който се пренасяме на ветровит шотландски остров, където заедно с героя се опитваме да разгадаем тайната на един странен непознат.

1

На изток от Аран има един доста по-малък остров, наречен Уфа. Там корабите се отбиват много рядко, а туристите поначало не знаят нищо за него. Тези два острова са разделени от пролив, наричан тук Протокият, широк три километра с много опасно северно течение. Дори в най-тихо време в Протока тук и там се

забелязват вълни и безброй малки водовъртежи, което говори за много коварни подводни течения. Но когато задуха западният вятър и огромните талази от Атлантика заключат тесни пролив и се сблъскат със събратята си от източната страна на малкия остров, над морете се вдига такова вълнение и буря, че и най-старите моряци клатят глави и казват, че никога не са виждали подобно нещо. Всеки плавателен съд, озовал се в тези клещи, може да се уповава само на Божията помощ.

Баща ми притежаваше една трета от Уфа, където съм роден и израснал. Нашата ферма и стопанството ни не бяха много големи. Всеки по-як мъж можеше да вземе от брега някой камък и като го метне на три пъти, да премери дължината на нашия парцел, чиято ширина беше също почти толкова. В края на тази ивица земя, където отглеждахме царевица и картофи, се намираше селското ни имение, наречено Каракюл – доста мрачна къща от сив камък с построен до нея краварник с червени керемиди. Нататък се простираше хълмиста пустош, обрасла в калуна, която стигаше до двете древни могили, наричани Бегнасахър и Бегнафайл, смятани за център на острова. Стопанството ни включваше пасище за две крави и десетина овце и една рибарска лодка, оставена на котва в залива Каравоу. Ако рибата не стигаше до нашите брегове, ние се занимавахме предимно със земеделие. А ако годината не беше много плодородна, често ни спасяваше добрият улов на херинга и треска. Така или иначе един оправен и грижовен стопанин от Уфа винаги можеше да спечели и да спести горе-

долу толкова, колкото и някой фермер от голямата земя, тоест, от Шотландия.

Освен нашето семейство Макдоналд от Каракюл, на острова живееха още две семейства – Гибс от Арден и Фулъртън от Коримейн. Никога не избухваха спорове кой е по-главен, защото никой не беше сигурен кой е дошъл пръв по тия места. Собствеността на стопанствата се предаваше от поколение на поколение по наследство. Всички ние плащахме наем на херцог Хамилтън и общо взето връзвахме двата края, като дори преуспяхме. Баща ми можа да ме изпрати да следвам медицина в университета в Глазгоу и аз следвах там цели две години. После обаче ме отзоваха обратно – може би от прищявка, а може и заради парични затруднения. Във всеки случай през 1865 година отново се озовах на малкия остров. Бях получил първоначалното си университетско образование и изгарях от желание да продължа да уча. До мен нямаше никого освен намусения и строг възрастен баща, защото майка ми беше починала преди няколко години, а братя или сестри няхах.

Младежи на нашия остров бяха двамата братя Джордж и Джек Гибс, но аз не исках да общувам с тези макар и добродушни, но ограничени и недоядлани селски момчета, чиито интереси не се простираха по-далеч от градинарството и риболова. Много повече ми допаднаше Мини Фулъртън, симпатичната щерка на стария Фулъртън от Коримейн. Бяхме пораснали заедно, а междуременно тя напълно естествено се бе превърнала в едра и прашяща от здраве румена девойка. А аз бях станал широкоплещест и

дългокрак младеж. Сигурно са ни свързвали чувства, по-топли от обикновеното приятелство. Нейният по-голям брат държеше хлебарница в Ардросан и разправяха, че бизнесът му вървял доста добре. Така че с нея можехме да бъдем много хубава и подходяща двойка, но по някаква странна и необяснима причина баща ми беше против това да се сбlijим и то до такава степен, че категорично ми забрани да се срещам с Мини. Аз се смеех откровено на „повелите му“, защото бях доста избухлив и не се отличавах с особен почит към по-възрастните. Срещите ни с Мини продължаваха, и когато баща ми научаваше за тях, помежду ни възникваха яростни разправии, които само дето не стигаха до бой. Една такава свада избухна малко преди пролетните бури през годината, когато се случи описаната тук история. Излязох навън, тръгнах вратата, оставих стария с пламнало от гняв лице и треперещи от яд ръце и тръгнах натам, където обикновено се срещаме с Мини. Впоследствие често съжалявах, че тогава не се вслушах в думите на баща си, но как можех да предвидя всички трагични събития, които ни връхлетяха малко по-късно?

Много добре си спомням този ден. Докато вървах по тясната пътека и яростно шибях с тоягата си магарешките бодили, в главата ми се въртяха какви ли не мрачни мисли. От едната страна стопанството ни стигаше до комбърските скали, които се издигаха на около шестдесет метра, отвесно и направо от водата. Най-отгоре те бяха покрити с тънък слой пръст с рядка трева и оттам се разкриваше великолепна панорамна гледка. Излегнах се на тревата, загледах

как вълните с бели гребени от пяна се удрят в пясъчния бряг, и слушах как под мен ромони водата в комбърските пещери. Нашите места бяха разположени в западната част на острова и оттук наблюдавах величественото Ирландско море чак до хоризонта, където в синкавата мъгла едва се различаваше размитата брегова линия на съседния малък остров. Ду-хаше хладен северозападен вятър и огромните вълни от Атлантика, тъмно-кафяви отдолу и зелени отгоре, бързаха една след друга към брега и с глух тътен се блъскаха в основата на скалата. Някоя висока вълна току настигаше някоя ниска и те заедно се разбиваха в крайбрежните камъни, като изпращаха нагоре високи стълбове от пръсти, стигащи до мястото, където лежах. Въздухът бе изпълнен с остър мирис на водорасли. По на север се виждаха камари от облаци, а под тях строго се извисяваше планината Гоутфъл на остров Аран. Морската повърхност беше чиста, ако не се смятаха самотния малък параход, който пухтеше с всички сили, устремен колкото може по-скоро да се укрие в Клайдския залив, и плаващата близо до брега елегантна и изящна бригантина. Тъкмо се бях замислил накъде ли е тръгнала, когато чух наблизо леки летящи стъпки. Обърнах се и видях застаналата до мен пламнала от бързото ходене Мини Фулъртън с развята кестенява коса.

– Защо си толкова ядосан днес, Арчи? – попита тя, веднага усетила всичко с чисто женската си интуиция. – Пак ли старият те нахока заради мен?

Беше странно да чувам колко сладко и приятно звучат от устата ѝ просторечните думи, макар баща

ми буквално да грачеше и да ме заливаше точно по същия начин. Хванахме се за ръце, седнахме на зеленото хълмче и ѝ разказах за сутрешното си скарване с него.

– Искат да ни разделят, разбираш ли – казах аз, – но ще видят, че ако решат да ме плашат, не са познали.

– Не си заслужава заради мен, Арчи – въздъхна в отговор тя. – Защото съм обикновена и неука, а ти си такъв един учен, а и говориш гладко, не сме си лика-прилика.

– Недей така, Мини, ти си просто чудесна! – възкликнах аз, като дълбоко в душата си признавах, че до голяма степен е права.

– Скоро вече няма да преча на никого – тъжно продължи тя и ме погледна право в очите. – Ношес чух глас. Видях призрак.

– Привидението ли?! – извиках аз.

– Ами да, това със сигурност е знак за мен. Когато братовчед ми Стиви умря, преди това тъкмо такова му се яви.

– Разкажи ми, скъпа, какво точно стана – казах аз, изненадан от това колко се е впечатлила.

– То няма много за разказване. Беше в дванайсет през нощта или може би в един. Лежа си, мисля си за туй-онуй и гледам към прозореца. И изведнъж отвън започва да ме гледа едно такова страшно лице, Арчи. Едно знам аз – не е от нашите. Какво лице беше също не ми е ясно, страшно и толкоз. Зяпаше към стаята може би около минута. Видях само, че е мъжко лице, че очите му светнаха и беше долепило белия си нос за стъклото. Направо изстинах, идеше ми да се раз-

креша, ама не мога. И тогава той изчезна също толкова бързо, както се показва, все едно го е нямало.

– Кой ли може да е бил? – попитах нетърпеливо.

– Призрак или домашен дух – с увереност отговори Мини.

– Да не е бил Томи Гибс? – предположих аз.

– Не, не, със сигурност не е Томи. Беше едно толкова тъмно, злобно и намусено лице.

– Е, какво пък – засмях се аз. – Да се надяваме, че ще се отбие и при мен. Бързо ще разбере кой е и откъде е. Хайде стига за това, инак довечера пак ще се уплашиш до смърт. Нощта и бездруго ще е неспокойна.

– Да, бурна нощ за горките моряци – тъжно се съгласи тя, като погледна прииждащите от север тъмни облаци и белите пенливи вълни, които се блъскаха в пясъка.

– Чакай, интересно ми е каква е ей онази лодка там? Ако не завие към заливите Ламлаш или Бродик, морето като нищо ще я изхвърли на брега.

Тя посочи изящната бригантина, която бях забелязал преди това. Корабът стоеше близо до брега. Екипажът изглежда се бе приготвил за бурята, защото топселът и фокът бяха прибрани.

– Хайде, студено ти е! – сепнах се най-последно.

Облаците скриха слънцето, духна остър, поривист, пронизващ северен вятър. Тръгнахме да се прибираме, и когато стигнахме до Каракюл, се разделихме. Мини с нежелание пое по пътеката, водеща до Кори-мейн на около километър от нашата къща. Надявах се баща ми да не ни е видял заедно. Той ме посрещна на вратата, кипнал от ярост. Лицето му пламтеше от яд, а в ръката си държеше пушка. Не помня дали ка-

зах вече, че независимо от възрастта си баща ми притежаваше невероятна физическа сила. Рядко в живота си бях срещал подобни хора.

– Прибра ли се най-после! – изрева той и размаха пушката. – Дръвник неден...

Изобщо не ми се слушаше неговият поток от „изящна словесност“.

– Подбирай си приказките – скастрих го аз.

– Я не ме учи, сополанко! – кресна той и замахна, сякаш се канеше да ме удари. – Прибирай се веднага! Ще излезеш, когато аз ти разреша!

– Абе я върви по дяволите! – ядно кипнах аз, след което старият се опита да ме удари с приклада, но аз го отклоних с тоягата си. За миг сякаш ме обсеби дяволът, идеше ми да го обсипя с най-отвратителни ругатни, но успях да се овладея, обърнах се рязко и тръгнах по пътеката за Коримейн. Прекарах остатъка от деня у семейство Фулъртън. Беше ми се сторило, че баща ми, който и бездруго имаше ужасен характер, бързо започва да се превръща в луд и то буен и опасен.

2

Потънал в тъжни мисли, почти не се вписвах в оживената компания, пък и опасявам се, че изпих повече уиски, отколкото трябва. Помня, че се спънах в една табуретка и Мини ме погледна с изненада. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, а старецът Фулъртън взе да хихика крадешком и веднага се закашля, за прикрие присмеха си. Нарочно останах на гости по-

дълго и тръгнах да се прибирам към осем и половина вечерта, което според разбиранията на жителите на острова беше много късно. Знаех, че баща ми ще е заспал, и ако успеех да се промъкна през прозореца на стаята си, щях да си осигуря спокойна нощ без скандали и разправии.

Междувременно вятърът сериозно се усили, така че трябваше да подлагам на поривите му рамото си, за да не може буквално да ме отнесе от лъкатушната пътека за Каракюл. Изглежда още бях под въздействието на алкохола, защото помня, че крещях неуверено някакви песни да пригласям на виещия вихър. Почти бях стигнал до оградата, обозначаваща границата на нашето място, когато изведнъж стана нещо, от което веднага изтрезнях.

При нас на острова белият цвят се срещаше много рядко, дори хартията се смяташе за нещо скъпоценно, затова той веднага ми направи впечатление. Направо под краката ми прелетя някакъв белезникав предмет и се оплете в храстите прешип. Вдигнах го и за своя най-голяма изненада открих, че е носна кърпа и то приятно парфюмирана. Можех напълно сигурно да заявя, че освен мен никой на острова не притежаваше нищо подобно. На такова забравено от Бога място като нашия малък остров всеки познаваше „гардероба“ на съседа си до последната нишка. А парфюмирана кърпа беше направо нещо нечувано! Чия ли беше тогава? Дали Мини наистина е права, като казва, че на острова се е заселил някой непознат? Тръгнах побавно, дълбоко замислен за намерената кърпа в ръката ми и за това, което Мини видяла снощи.